

Mihajlo Idvorski Pupin

Mihajlo Pupin, srpski fizičar, pronalazač i profesor matematike i fizike na Kolumbija univerzitetu, rođen je 9. oktobra 1854. godine u selu Idvor (opština Kovačica) u Banatu, kao jedno od desetoro dece, oca Konstantina i majke Olimpijade. Osnovno obrazovanje stekao je u rodnom mestu Idvoru, a potom upisao srednju školu u Pančevu 1871. godine. Već tada se primećivalo da je darovit i talentovan, a zbog odličnog učenja dodeljena mu je i stipendija.

Zbog svoje aktivnosti u pokretu Omladine srpske, koja se tada sukobljavala s nemačkom policijom, morao je da napusti Pančevo 1872. godine. Tada odlazi u Prag i tamo nastavlja šesti razred i prvi semestar sedmog.

U svojoj 20-toj godini života 1874. godine, posle iznenadne smrti oca, prekida školovanje u Pragu i zbog finansijskih teškoća odlazi za Sjedinjene Američke Države. Tu će prvih pet godina raditi kao fizički radnik i paralelno učiti engleski, grčki i latinski jezik. Nakon tri godine pohađanja večernje škole, u jesen 1879. polaže prijemni ispit i upisuje Kolumbija koledž, u Njujorku. Na koledžu se odmah istikao kao primeran student i oslobođen je plaćanja školarine, a već na kraju godine dobio je i dve novčane nagrade (iz grčkog jezika i matematike). Uglavnom se izdržavao prihodima od podučavanja slabijih učenika i fizičkog rada.

Po završetku školovanja 1883. godine primio je diplomu prvog akademskog stepena i potom se vratio u Evropu, gde je nastavio školovanje na Kembridžu zahvaljujući dobijenoj stipendiji za studije matematike i fizike. Nakon Kembridža, upisuje eksperimentalnu fiziku u Berlinu 1885. godine kod čuvenog profesora Hermana fon Helmholca i 1889. godine doktorira fizičku hemiju, sa radom: "Osmotski pritisak i njegov odnos prema slobodnoj energiji".

Posle toga Pupin počinje svoju profesorsku i naučnu karijeru na Kolumbija univerzitetu gde radi punih četrdeset godina. Tokom svog života je bio uspešan pronalazač, i prijavio 24 patenta od kojih je najpoznatiji Pupinov kalem koji služi "pupinizaciji" telegrafskih kablova odnosno smanjenju slabljenja električnog signala duž kabla.

1896. godine, nakon što je Rendgen 1895. objavio svoj pronalazak X-zraka, Pupin je otkrio sekundarnu rendgensku radijaciju i ubrzo nakon toga razvio i brzu metodu rendgenskog snimanja koja se sastojala u tome da se između objekta koji se snima i fotografske ploče, umetne fluorescentni ekran, čime je skraćeno vreme ekspozicije s trajanja od oko jednog sata na svega nekoliko sekundi. Ta metoda je ubrzo naišla na široku primenu.

Sem bogate i uspešne naučne karijere Pupin je bio veliki patriota. Svom prezimenu je dodao Ildvorski kako bi pokazao privrženost rodnom kraju. Bio je jedan od osnivača i dugogodišnji predsednik "Srpskog narodnog saveza" u Americi. Po završetku Prvog svetskog rata je učestvovao na Pariskoj mirovnoj konferenciji kada je pomagao u određivanju granica buduće Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. Nosilac je i jugoslovenskog odlikovanja Belog orla Prvog reda.

Pupin je objavio i više desetina naučnih rasprava i 1923. godine svoju autobiografiju na engleskom jeziku From Immigrant to Inventor za koju je 1924. dobio Pulicerovu nagradu. Na srpskom jeziku ova knjiga je objavljena prvi put 1929. godine pod naslovom Sa pašnjaka do naučenjaka.

Bio je oženjen Amerikankom Sarom Katarinom Džekson iz Njujorka i sa njom imao ćerku Barbaru.

1914. godine stvorio je "Fond Pijade Aleksić-Pupin", u znak sjećanja i zahvalnosti majci Pijadi. Svake godine, sredstvima tog fonda, na svečanim Svetosavskim akademijama, nagrađivani su učenici koji su se isticali u književnosti, istoriji i guslarstvu.

Osnovao je i zadužbinu pri Narodno-istorijsko-umetničkom muzeju u Beogradu. Fondovi Zadužbine koristili su se za kupovinu srpskih umetničkih dela za muzej i izdavanje publikacija "srpskih starina". U imovinu zadužbine, Pupin je uložio milion dinara.

Mihajlo Pupin je umro 12. marta 1935. godine u Njujorku i sahranjen je na groblju Vudloun u Bronksu.

Divna Milošević

[Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported](#)

You are free:

- to Share - to copy, distribute and transmit the work
- to Remix - to adapt the work

Under the following conditions:

- Attribution. You must attribute the work in the manner specified by the author or licensor (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- Noncommercial. You may not use this work for commercial purposes.
- Share Alike. If you alter, transform, or build upon this work, you may distribute the resulting work only under the same or similar license to this one.
 - For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work. The best way to do this is with a link to this web page.
 - Any of the above conditions can be waived if you get permission from the copyright holder.
 - Nothing in this license impairs or restricts the author's moral rights.